

FRÅN BADET TILL LIVET:

DELTAGARNAS TANKAR OM SPRÅKBAD

Pauliina Itämäki

Kandidatavhandling i svenska

Jyväskylä universitet

Institutionen för språk

Våren 2015

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Itämäki, Pauliina	
Työn nimi: Från badet till livet: deltagarnas tankar om språkbad	
Aine: ruotsin kieli	Kandidaatintutkielma
Vuosi 2015	Sivumäärä: 30 + 1
<p>Tutkielmani tarkoituksena oli selvittää entisten kielikylpyoppilaiden ajatuksia kielikylpypajoi- taan sekä sen vaikutuksista nykyhetkeen. Vastaajat olivat osallistuneet kokoaikaiseen kielikyl- pyopetukseen Pietarsaareissa 1998 - 2009.</p> <p>Aineistonkeruu tapahtui kvalitatiivisella teemahaastattelulla talvella 2015, jolloin haastattelin kolmea suomenkielistä entistä kielikylpyoppilasta. Kysymykset haastatteluissa koskivat heidän omia kielikylpykokemuksiaan, kielikylpyä yleisellä tasolla sekä nykyhetkeä.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittavat, että entisillä kielikylpyoppilailta oli positiivisia muistoja kieli- kylvystä ja he uskovat, että se on vaikuttanut heidän valintoihinsa peruskoulun jälkeen. Negatiiv- isten asioiden esittäminen tuntui heistä vaikealta, sillä heillä ei ole kokemusta tavallisesta opis- kelusta normaalilla luokalla. Toisin sanoen heillä ei ole mitään mihin verrata kokemuksiaan. Opinto-ohjauksen painottuminen suomenkielisiin jatkokoulutusvaihtoehtoihin luettiin huonoksi asiaksi kuten myös yläasteen vähäinen opetus ruotsiksi. Positiivisina asioina tulee esille käytän- nöllisen kielitaidon saavuttaminen, joka on välttämätön Pietarsaaren alueella työskennellessä.</p> <p>Tutkimuksen voisi toteuttaa isommassa mittakaavassa, jotta saataisiin luotettavampi tulos. Vas- taajien negatiivisten ja positiivisten vastausten perusteella voitaisiin luoda jatkokysymyksiä seu- raavaa tutkimusta ajatellen.</p>	
Asiasanat: Kielikylpy, kielenopetus, ruotsin kieli	
Säilytyspaikka: Jyväskylän yliopiston kirjasto / JYX-arkisto (elektroninen)	
Muita tietoja	

INNEHÅLL

1 INLEDNING.....	4
2 TEORETISK BAKGRUND.....	5
2.1 Vem väljer språkbadet?.....	5
2.2 Språkbadet i praktik och teori.....	6
2.3 Efter språkbadet.....	8
2.4 Fungerar språkbadet.....	9
2.5 Språkbadet i Jakobstad.....	10
3 MATERIAL OCH METOD.....	11
3.1 Material.....	12
3.2 Metod.....	12
4 RESULTAT.....	13
4.1 Elmeri.....	14
4.1.1 Elmeri minnesbilder.....	14
4.1.2 Användningen av svenska under språkbadstiden.....	14
4.1.3 Efter språkbadet.....	16
4.1.4 Tankar om språkbadet idag.....	17
4.2 Juhani.....	17
4.2.1 Juhanis minnesbilder.....	18
4.2.2 Användningen av svenska under språkbadstiden.....	18
4.2.3 Efter språkbadet.....	19
4.2.4 Tankar om språkbadet idag.....	21
4.3 Senja.....	22
4.3.1 Senjas minnesbilder.....	22
4.3.2 Användningen av svenska under språkbadstiden.....	23
4.3.3 Efter språkbadet.....	23
4.3.4 Tankar om språkbadet idag.....	24
5 DISKUSSION.....	25
6 AVSLUTNING.....	27
LITTERATUR.....	29
BILAGA 1 Intervjufrågor.....	31

1 INLEDNING

I denna studie kommer jag att undersöka vad de som har deltagit i språkbad anser om språkbadet nu 6-8 år efter språkbadet. Målet är att kartlägga om språkbadet har påverkat deras val efter grundskolan och att ta reda på vad informanterna betraktar som fördelar och nackdelar när det gäller språkbad. Min hypotes är att informanterna har fått nytta av språkbadet och att det har gett goda utgångspunkter till senare studier och arbetsliv.

Den första språkbadsgruppen började 1987 i Vasa (Björklund, Mård-Miettinen & Turpeinen 2007:9). Barnen var 6-åriga när de började språkbadet. Först hade de all undervisning på svenska men så småningom började man också undervisa på finska. På nionde klass var ungefär hälften av undervisningen på svenska och hälften på finska. Man kallar den här modellen för den tidiga *fullständiga språkbadsmodellen* och det är den populäraste i Finland (Buss och Laurén 1996). Det finns också tidigt delvis språkbad och fördröjt språkbad, där språkinläringen börjar senare, men i den här studien koncentrerar jag mig på den vanligaste tidiga fullständiga språkbadsmodellen. (Buss och Laurén 1996)

Språkbadet har undersökts relativt mycket i Finland och i andra språkbadsländer så som i Kanada och Spanien. Mest har det forskats i elevernas färdigheter i olika slags språkliga situationer. Jag kommer dock inte att fokusera på språket utan jag kommer att undersöka vuxna (22 -24-åriga) som har gått i en tidig fullständig språkbadsklass när de var yngre. De har börjat språkbadet när de var ungefär 5 år och avslutat det när de var 16-åriga.

De som går i språkbadet i Finland börjar det när de är 3-6-åriga och avslutar det antingen efter lågstadiet eller efter högstadiet. Det finns relativt få studier om dem som har gått i språkbadet, åtminstone i Finland. Ladvelin (2004:78) har skrivit om sin longitudinella undersökning. Hon följde den första språkbadsklassen i Vasa när de var på nionde klass och två år senare. Hennes fokus var på hur eleverna använde svenska och hurdana deras attityder till språkbadet, svenskan och dem själva som en del av flerspråklig miljö

var. När eleverna ännu var i skolan fick de i uppgift att skriva en uppsats med rubriken ” Erfarenheter av språkbud från daghemmet till högstadiet”. Två år efter nian skickade Ladvelin en enkät till alla som hade skrivit uppsatsen och 18/19 svarade. Enkäten var halvstrukturerad. Den innehöll öppna frågor och frågor där svar alternativ fanns färdigt (Se närmare i 2.3). Ladvelins undersökning är den enda longitudinella undersökning av temat som har gjorts i Finland. Detta är orsaken till att jag blev intresserad av ämnet och önskade veta om Ladvelins (2004) resultat går att bekräfta i en studie som görs med en annan metod och andra informanter.

2 TEORETISK BAKGRUND

2.1 Vem väljer språkbudet?

På 1960-talet var många engelsktalande föräldrar i Kanada missnöjda, eftersom deras barn inte lärde sig franska fast de bodde i en stad där man kunde höra både engelska och franska. Dessa föräldrar var den tändande gnistan till att språkbudet ser ut som det gör i dagens Finland, eftersom modellen till det finska språkbudet kom från Kanada. (Laurén 2007: 19) Tio år senare i slutet av 1970-talet blev Christer och Ulla Laurén intresserade av språkbudet som fanns i Kanada. De forskade i fenomenet och till slut kom språkbudet också till Finland. Målet med språkbudet enligt Harju-Luukkainen (2010:7) är att eleven ska lära andra språket som sitt första språk genom att använda det. Meningen är inte att allt ska vara grammatiskt rätt utan att eleven vågar använda språket.

I allmänhet bestämmer föräldrarna om deras barn kommer att delta i språkbudet, eftersom barnen vanligtvis är 3-6-åriga när språkbudet börjar. I det tidiga fullständiga språkbudet krävs det ofta att barnen inte använder språkbudsspråket som sitt hemspråk. Det innebär att om barnen växer i en tvåspråkig familj kan hon/han inte delta i språkbudet om språkbudsspråket är pappas eller mammas första språk. Sökandet till språkbudet sker som till andra daghem, men om det finns fler sökande än platser lottas språkbudsplatserna ut. (Språkbudsskolan, Jakobstad 2015)

Föräldrarna fattar beslutet att delta i språkbadet vanligen ett år före språkbadet börjat (Bergroth 2007: 9). Bergroth anger att det inte heller är sällsynt att föräldrar bestämmer om deltagandet i språkbad under barnens första levnadsår. Hon nämner fem orsaker som har påverkat föräldrarnas val: Språkinlärnings lätthet, möjligheten att ha kontakt med andraspråks kultur och människor, språkkunskapers gagn i utbildning och arbetsliv, språkbadets bra rykte och erfarenheter från andra. Laurén (1999: 91) påpekar att språkbadsföräldrar är ofta mer intresserade av sina barns skolgång än andra föräldrar. Med det här i minnet lyfter Laurén fram fakta att språkbadseleven kommer ofta från en familj med en hög socioekonomisk bakgrund. Laurén fortsätter med att medan språkbadet har blivit ett vanligare alternativ, har socioekonomiska skillnader blivit mindre mellan språkbadsföräldrar och andra föräldrar. Bergroth(2007:20) konstaterar att 88,6 procent av språkbadsföräldrarna har ett högskolebetyg eller ett betyg från yrkesskolan. Bergroth (2007:20) fann också att språkbadsföräldrar är högt utbildade: 41,9% av dem har en högskoleutbildning medan samma procent bland icke-språkbadsföräldrar är 24,2%. Skillnaden kan förklaras med att man har räknat med alla över 15-åriga när man har jämfört ovan nämnda grupper. (Bergroth 2007)

I en undersökning (2007 Survey of Canadian Attitudes toward Learning) beskrivs språkbadsföräldrarnas bättre socioekonomiska status i Kanada. Det anges att familjerna som hör till den högsta socioekonomiska gruppen fattar beslutet för deras barn att delta i språkbadet två gånger troligare än familjerna som hör till den lägsta socioekonomiska gruppen i Kanada. Språkbadet har pågått i Kanada redan i 50 år. I Kanada är språkbadsundervisningen väldigt populärt särskilt om man jämför situationen med Finland. I undersökningen(2007 Survey of Canadian Attitudes toward Learning) anges att ungefär 20 % föräldrar som har barn som är 5 till 24 åriga har valt språkbadet. Enligt (Harju-Luukkainen 2010:11) finns det ungefär 5000 barn och vuxna som deltar eller har deltagit i språkbadet i Finland under de senaste 20 år.

2.2 Språkbadet i praktik & teori

Laurén (2007: 19) presenterar språkbadets principer. Han betonar att läraren måste förstå elevernas första språk, men använda enbart språkbadsspråket. Kroppsspråk och gester kan användas som hjälp när eleverna inte förstår vad läraren menar. Det viktigaste i

början är att eleverna förstår språkbadspråket. En annan viktig aspekt är att läsundervisningen sker först på språkbadspråket (Laurén 2007:19). Läraren fastnar inte på små fel utan korrigerar endast fel som hon/han ser vara nödvändiga att korrigera. Språkbads-
läraren ska skapa autentiska situationer där eleverna får använda språkbadspråket meningsfullt, försätter Laurén (2007:20).

I språkbadet badar man först två år i daghemmet. Först talar barnen endast finska och barnträdgårdslärarna enbart svenska. Fast lärarna inte talar barnens modersmål förstår de det. Vanglitvis säger språkbadsbarnen sina första ord på språkbadspråket inom den första språkbadsveckan. Allmänt är att första svenska ord är enstaka ord eller små meningar. (Laurén 1999:71) När barnen är 6-åriga och har varit två år i språkbadet förstår de mycket svenska. Södergård (2002: 232) ger ett exempel på hur bra språkbads-
eleverna förstår svenska under de sista månaderna i daghemmet.

Alla har varit igår på den där sjörövarutfärden, så då får ni välja mellan två saker. Den ena är att ni / ... / (visar fram ett papper med färdigt ritad ram) ritar. Inom den här bilden. Ritar nånting från igår. Det är ett. Man ritar och berättar nånting som hände igår. Den andra möjligheten är att du ritar någon annan sjörövarbild. Som inte har med vår sjörövarutfärd och göra. Utan det kan vara nånting annat, Kalle, som handlar om sjörövare. (Södergård 2002: 232)

Barnträdgårdsläraren ger instruktioner och efter att barnen har förstått vad läraren sa, ritar de en bild, visar bilden för läraren och berättar sina berättelser. Hjälp behövs i några fall från lärarna när barnen framställer sina berättelser. Största delen, 70 %, av språket som barnen använder är svenska. (Södergård 2002)

Språkbadsläraren bör skapa autentiska situationer där eleverna får använda språkbadspråket meningsfullt anger Laurén (2007). Björklund et al.(1996) har gjort ett kompendium som är skriven år 1996 där det ges konkreta exempel på hur man kan skapa autentiska situationer för språkbads-
elever. Författarna påpekar att vem som helst kan lätt hitta svenskt material i Finland. Autentiska situationer kan skapas genom att bjuda in gäster som pratar språkbadspråket och till exempel genom att samarbeta med andra språkbads-

grupper. Samarbetet mellan språkbadsgrupper är viktigt. I kompendiet skrivs det om att hur yngre språkbads elever får en bra mall från äldre språkbadelever som använder språket. Det ges också ett exempel där äldre språkbadsbarn läser sagor till yngre språkbadsbarn och det ökar yngre barnens intresse att lära språket. (Björklund, Buss, Heikkinen, Laurén & Vesimäki 1996)

I högstadiet är målet att språkbads elever ska ha hälften av undervisningen på svenska och hälften på finska och på främmande språk (Björklund et al.2014). Några av ämnen är först på svenska i lågstadiet och på finska i högstadiet. Matematik börjar på finska i lågstadiet och försätter på svenska i högstadiet. Man skulle kunna förvänta sig att det förväxlar språkbads elever men enligt Laurén(1999:72) är det inte så. Språkbads elever har fått även bättre resultat i studentskrivningar än sina finska jämnåringar. Laurén (1999) ger som en möjlig förklaring till detta att läraren i högstadiet har varit tvungen att förklara matematiska grunder mångsidigt med hjälp av alla resurser som läraren har. När eleven behärskar matematiska grunder bra har han en bra utgångspunkt att lära sig mer komplexa saker (Laurén 1999).

2.3 Efter språkbadet

Ladvelin (2004) skickade enkäter till den första språkbadsgruppen två år efter högstadiet. Hon fick 18 svar varav 13 svarade på finska och 5 på svenska. 14 elever ansåg att det är lätt att studera svenska efter högstadiet medan fyra elever tyckte att det är lite svårt eller svårt. Bristen på grammatikundervisningen anges som en dålig sak. Ladvelin (2004:83.84) konstaterar att eftersom språkbads eleverna inte har haft traditionellt grammatik undervisning kan de känna sig uttomstående i gymnasiets svenska lektioner. En annan bristfällig sak som konstateras i Ladvelins (2004:84) undersökning är att undervisningen i högstadiet var för dåligt. Informanterna syftar på att de inte fick använda svenska tillräckligt.

Positivaste saken som dyker upp (Ladvelin 2004) är förmågan att kommunicera på svenska. Tre elever tog också upp förståelsen svenska och två rapporterade att de hade fått vänner i språkbadet. Ladvelin (2004: 84) drar slutsatsen av undersökningen på föl-

jande sätt: ”Jag anser att på grund av dessa få exempel kan vi vara övertygad av det att språkbadsundervisningen fungerar och att de som har genomgått det är nöjda...”.

Efter grundskolan fortsätter ca 60 % av eleverna till gymnasiet i Vasa medan motsvarande procentandel bland språkbads elever är ca 71 % enligt Bergroth (2004: 145). Bergroth (2004) och Laurén (2006) rapporterar att resultaten i bland de första fyra språkbadsgrupperna i Vasa.

Laurén (2006) påpekar att språkbadet inte har sänkt språkbads elevernas resultat i studentexamen. Efter högstadiet fortsätter språkbads elever till ett helt enspråkigt gymnasium. När Laurén skrev sin bok år 2006 hade fyra årskursser deltagit i studentexamen. Deras resultat var inte sämre än deras jämnårigas resultat utan bättre, som Laurén (1999: 72) redan kunde förvänta sig på grund av liknande studier i Kanada. Språkbads eleverna fick bättre resultat i svenska, tyska, engelska, matematik och realämnen. I modersmål klarade sig språkbads studenter enligt normalfördelningen men fick flera bra resultat än dåliga. Beaktansvärt är att ingen fick underkänt i något ämne. (Laurén 1999: 62)

2.4 Fungerar språkbadet?

Språkbadet har väckt skepticism bland vissa vuxna, eftersom modersmålet inte får någon plats på daghemmet och väldigt lite i skolan. Vuxna är rädda för att svenska språket stör modersmålets utveckling. Det finns många studier (Björklund & Buss 2004) som bestyrker tanken om att språkbads eleven klarar sig lika bra i finskan som barn som har gått i en vanlig klass. Det är sant att barn i det tidiga fullständiga svenska språkbadet inte studerar finska mycket under de första klasserna, men lite senare är de lika bra som normala elever när det gäller modersmålet. Vissa undersökningar tyder på att språkbads elever blir bättre på att läsa sitt modersmål än sina jämnåriga parallellklassister (Swain & Lapkin 1982:38; Laurén 1999:121). Laurén (1999) meddelar att det ännu i fjärde årskurs är språkbads elevs finska berättelser kortare och innehåller mera fel och oformella ord än jämnförgruppens texter. Det Laurén förklarar med att språkbads eleverna har lärt sig skriva och läsa på finska, j-bokstaven ersätter ofta i-bokstaven (hej

istället för hei) och dubbelvokaler och konsonanter är svåra. Men redan i årskurs sex har språkbads eleverna nått samma nivå som de andra. (Laurén 1999: 122-123)

Idag är det ett välkänt faktum att barnen lär sig språken bättre när de är yngre (Pinker 1994, Håkansson 2003). Pinker (1994) skriver om ett fönster som är öppet för att olika språk får komma in. Det här fönstret stängs när barnen uppnår puberteten konstaterar Pinker (1994). Lärandet av ett språk baserar sig på sådana delar av hjärnan som slutar omforma sig under pubertetstiden. Med andra ord kan det tänkas att det är väldigt lätt att öppna fönstret när människan är ung men när tiden går, blir gångjärn i fönstret rostiga och det blir svårare att öppna det. Eftersom språkbadet börjar medan barnen är 3-6 åriga (Laurén 1999) kan det generellt sägas med Pinkers tankar i minnet att språkbads barns fönster är så öppet som det någonsin kan vara när språkbadet börjar.

2.5 Språkbadet i Jakobstad

Jakobstad är en stad med 19 600 invånare. Staden ligger i Österbotten och största delen (56 %) av folket talar svenska som första språk (Statistikcentralen 2014). En central princip gällande språkbadet är att undervisningen ska fokusera i att undervisa minoritetsspråket till majoritetsspråksanvändare (Harju-Luukkainen 2010). Det betyder att språkbadsspråket ska vara svenska i Finland och så är det vanligen, men Jakobstad är ett undantag, eftersom majoritetsspråket är svenska. Språkbadet kom till Jakobstad under hösten 1992 och den pågår ännu idag. Jakobstad är den enda staden i Finland där man kan få språkbadsundervisning både på finska och på svenska.

Det finns bara en språkbadsskola i Finland och den ligger i Jakobstad. Skolan startade år 2003, men då skedde undervisningen i många olika byggnader. Sedan 2006 har alla lågstadieleverna studerat i en byggnad som kallas för språkbadsskolan. I språkbadsskolan finns det klasser som deltar i språkbadet både på finska och på svenska. När läsåret startades 2014 hade språkbadsskolan 296 studenter, 95 badade på svenska och 201 på finska. (Jakobstad 2015)

Språkbadsskolan är det största lågstadiet i Jakobstad och skolan belönades 2012 med priset ”årets mest positiva i Jakobstad” (Positiivarit 2012). Jakobstad är en stad där man

behöver både finska och svenska och det är tydligen orsaken till att språkbadet är så populärt där.

Efter lågstadiet fortsätter språkbadseleverna till högstadiet i enspråkiga skolor. Finsk-språkiga elever fortsätter i en skola som heter Etelänummi och svenskspråkiga elever i Oxhamns skola. Språkbadsspråket används ungefär i hälften av ämnena. Högstadielev-erna får/måste? välja ett valfritt ämne från den andra skolan. Under lektionerna vid den andra skolan studerar eleverna med elever som talar deras språkbadsspråk som modersmål. (Jakobstad 2015)

Språkbadet fortsätter inte på andra stadiet. I Jakobstad finns det ett gymnasium som är svenskspråkigt och ett som är finskspråkigt. I skrivande stund (våren 2015) var båda gymnasierna under samma tak. Yrkeskolan i Jakobstad är helt svenskspråkig och den närmaste finskspråkiga yrkeskolan finns i Karleby.

Det finns mera sökande till det finska språkbadet än till det svenska språkbadet idag. Tävlingen till att få språkbadsplats har pågått varje vår särskilt bland de svenskspråkiga. Vanligen har det funnits 40-45 sökande till språkbadet och det ryms bara 25 elever i en klass. Staden har krävt att det måste finnas 50 sökande för att en parallellklass kan bli bildad. Informanterna i min undersökning har haft lycka i lottandet, eftersom alla informanter har blivit lottade då de började språkbadet. Från och med våren 2015 lottas platserna inte ut. Bildningsnämnden beslöt 28.1.2015 i Jakobstad att alla som söker till språkbad ska få plats (Yle 2015). I artikeln ses det som en positiv sak, men det har också spekulerats att hur de enspråkiga skolorna i Jakobstad klara sig om mer och mer elever söker till språkbadet.

3 MATERIAL OCH METOD

I detta kapitel presenterar jag hur undersökningen har gjorts. Materialet och metoden motiveras i avsnittet 3.1 och 3.2.

3.1 Material

Informanterna var unga vuxna som inte hade varit i kontakt med språkbadet i 6-8 år. Jag samlade in materialet genom att intervjua tre människor som har deltagit i språkbadet. Jag kontaktade dem via sociala medier och vi stämde intervjutiderna tillsammans. Intervjuerna pågick i en lugn café i Jakobstad och de var 20-30 minuter långa. Informanterna svarade på frågor gällande språkbadet och tiden efter språkbadet (se bilaga 1). Typen av frågorna varierar, en del av dem var öppna och en del var slutna.

Jag förväntade att informanterna inte minns allt klart, eftersom det är länge sedan de deltog i språkbadet. Föregående sak kan betänkas som ett bristfälligt faktum, men jag förväntade att det inte förvrängde mina resultat. Jag förväntade att informanterna skulle ha haft en relativt klar helhetsbild av språkbadet i det här skedet. De har studerat i icke-språkbadsskolor och byggt ett liv liksom alla andra unga vuxna. Jag kände informanterna vilket förlättade intervjuprocessen, det var lätta att få tag på dem och jag kunde precisera frågorna noggrannare för varje informant, eftersom jag kände till deras historia.

3.2 Metod

Skaffningen av materialet skedde genom temaintervjuerna. Temaintervjun är en halv-strukturerad intervju där frågorna höra ihop med olika teman (Hirsjärvi och Hurme 2000). Intervju är en passlig metod för mig eftersom man ser informanten som ett subjekt när man intervjuar honom (Hirsjärvi och Hurme 2000:35). Man vill att informanten är den aktiva kontrahenten och att han får berätta fritt vad han vill. Jag syftade till att få höra informanternas egna tankar och därför är en temaintervju passlig.

Hirsjärvi och Hurme (2000: 35) framför också negativa sidor när det gäller intervjuen. Analyseringen av materialet kan vara svårt eftersom det inte finns färdiga modeller för analyseringen. Informanterna kan ge felaktiga svar som de anser vara lämpliga i den sociala situationen bättre än deras riktiga svar konstaterar Hirsjärvi och Hurme (2000). Jag antar att mina informanter inte har behov att ändra sina svar eftersom temat inte är personligt. Det kommer också hjälpa att jag har själv deltagit i språkbadet och informanterna är bekanta för mig.

Intervjuerna pågick på finska eftersom det är informanternas första språk. Jag förväntade att de kunde uttrycka deras känslor bättre på deras modersmål än på svenska. Jag gav inte frågor till dem före intervjun, för jag önskade höra deras första tankar som dök upp när jag intervjuade dem.

4 RESULTAT

I detta kapitel kommer jag att presentera mina resultat. Jag skriver om informanterna en i taget så att varje informant får en egen del i texten. I den här texten kallar jag informanterna för Juhani, Elmeri och Senja. Dessa namn är påhittade av mig för att skydda informanternas anonymitet. Jag kommer att skriva om informanternas minnesbilder av språkbadet, om deras användningen av svenska språket i språkbadet, om vad de gjorde efter språkbadstiden och om vad de tänker om språkbadet idag.

Forskningsfrågorna är följande:

- Vad betraktar informanterna som fördelar och nackdelar gällande språkbad?
- I hurdana situationer använde informanterna svenska i skolan?
- Har informanterna haft nytta av sina svenskkunskaper?
- Hur kunde man förbättra språkbadsundervisningen i Jakobstad?

Informanterna som var valda till denna undersökning deltog i språkbadet i 11 år (Juhani och Elmeri) och i 10 år (Senja). Senja och Juhani deltog i språkbadet 1996-2007 och Elmeri 1998-2009.

Alla citat som kan hittas i texten är citat från intervjuerna och de är skrivna just som informanten har sagt dem. Resultaten diskuteras i ljuset av tidigare studier som kan hittas från teoridelen (2.0).

4.1 Elmeri

Elmeri är en 22-årig man som bor och jobbar i Jakobstad. Han deltog i språkbadet 1998-2009. När språkbadet började hade han 24 klasskamrater och år 2009 när språkbadet slutade hade antalet minskat till 19. Elmeri blev intervjuad i februari 2015.

4.1.1 Elmeris minnesbilder

Elmeri började språkbadet 1998 i Marjala daghem i Jakobstad när han var fem år gammal. Han har en storasyster som också deltog i språkbadet. Det kan sägas att hans familj valde språkbadet för sina barn eftersom båda två deltog i språkbadet. Elmeri kommer från en helt finskspråkig familj och hade ingen kontakt med det svenska språket före språkbadet. Elmeri passade bra till språkbadet om man tittar bara på ”Kriterier för intagning till språkbadet i Jakobstad 2008” (Språkbadskolan 2015), eftersom språkbadspråket inte var hans hemspråk.

I daghemmet läste (tittade) Elmeri mycket svenskspråkiga böcker och lärde ord från dem. Elmeri minns också att han lärde svenska genom lekar och i situationer som inte var så allvarliga.

Elmeri minns inte mycket från barnträdgårdstiden men han tror att han var en glad liten pojke som gillade svenska språket. Han funderar att han kanske skulle minnas mera saker från daghemstiden om han hade mera tid.

4.1.2 Användningen av svenska under språkbadstiden

Elmeri beräknar att hans svenska kunskaper under språkbadstiden har varit bästa i slutet av lågstadiet, det vill säga i sjätte årskurs. Ingen har undersökt vad andra språkbadselever anser om när deras svenska kunskaper var bästa, men Ladvelins (2004: 82-85) undersökning ger liknande resultat, eftersom hennes informanter inte var nöjda med högstadiundervisningen (se 2.3). Elmeri beskriver att i lågstadiet använde han svenska med lärarna, men inte i högstadiet. Under lågstadietiden talade Elmeri svenska bara i klassen. Läraren begärde elever att tala svenska och det uppskattar Elmeri. Utanför klassrummet talade Elmeri och hans klasskompisar nästan bara finska. Han minns att klassen hade något slags parallellklass i den finska språkbadskolan, men han har ingen

aning vad klasserna gjorde med varandra. Elmeri minns bara få situationer när språkbadet gav autentiska språksituationer som Laurén(2007) konstaterar är viktiga.

Under högstadiet började Elmeris användning av svenska minska och han själv anser att hans svenskkunskaper blev sämre. Han anger att orsaken var det att han talade svenska praktiskt taget bara under de valfria timmarna vid Oxhamns skola. Elmeri hade morotlära och teknik som det valfria ämnet vid den svenskspråkiga skolan och han trivdes där bra. Han talar om att klassen bestod av fyra finskspråkiga elever (inkl. Elmeri) och av många svenskspråkiga elever. De använde mest svenska i klassen. Han trivdes bra eftersom ämnet var intressant och omgivningen stödjades till att använda svenska. Från den svenskspråkiga klassen fick Elmeri många nya bekanta. Två informanter i Ladvelins (2004) undersökning nämnde också det att de fick nya vänner som den positivaste saken gällande språkbadet.

Motivationen till att använda svenska var inte hög under högstadiet. När jag frågade Elmeri skulle han ha önskat byta till en normal klass svarade Elmeri på följande sätt.

Intervjuaren: Skulle du ha villat byta till en normal klass i något skede under språkbadstiden?

Elmeri: Jå i högstadiet jo, jag tänkte att jag inte behöver svenska alls.

Elmeri hade haft den samma klassen när högstadiet började redan i åtta år och det nämnde han som en orsak. Elmeris klass bestod enbart av pojkar.

När jag frågade om Elmeri skulle ha klarat sig bättre i en vanlig klass svarade han fort nej. Han minns inte att någon sak skulle ha varit svår för att undervisningen var på svenska. På Språkbadskolans nätsida(2015) skrivs det på följande sätt: *För att stödja utvecklingen av språkbadsspråket hos eleven, ordnas undervisningen så att eleven får undervisning på språkbadsspråket både i praktiska- och teoretiska ämnen.* I Elmeris fall stämmer Språkbadskolans beskrivning, eftersom han inte minns vilka ämnen som undervisades på finska och vilka på svenska.

4.1.3 Efter språkbadet

Elmeri blev färdig med grundskolan 2009 och fortsatte till Karlebys yrkesskola. Han studerade maskinteknik och blev färdig under våren 2012. Efter yrkesskolan började Elmeri lärlingsutbildning vid UPM och han blev en maskinist.

Elmeri anser att skolvalet efter grundskolan var enkelt att göra. Så som nästan alla finskspråkiga som vill börja yrkesskolan valde Elmeri också Karlebys yrkesskola, eftersom den var den närmaste finskspråkiga yrkesskolan till Jakobstad. Svenska i yrkesskolan hade Elmeri bara en kurs som han konstaterar var inte svår.

Intervjuaren: Hade ni alls svenska lektioner där i yrkesskolan?

Elmeri: Inte mycket, där övade vi bara ord liksom hammare och sådant. De var ganska lätta.

Elmeri är ledsen över att hans studierådgivare i högstadiet inte presenterade den svenskspråkiga yrkesskolan som ett alternativ. Elmeri försökte byta till den svenska yrkesskolan i Jakobstad efter att ha gått ett år in Karleby men maskinistklassen var full. Elmeri önskade byta för att skolvägen till Karleby var lång och för yrkesskolan i Jakobstad är enligt honom bättre än i Karleby.

Idag använder Elmeri svenska hemma och på jobbet. Hemspråket är svenska eftersom hans förlovade är svenskspråkig. Elmeri uppger att när han träffade hans flickvän kunde flickan inte tala finska. Det var ett måste att tala svenska med henne och så småningom utvecklades också Elmeris svenska. Elmeri tillägger också att han använder svenska på jobbet.

Intervjuaren: Använder du svenska på jobbet också?

Elmeri: Svenskspråkiga förstår inte när man klarar saker på finska, så jag måste använda (svenska)

När jag frågar om grammatik skrattar Elmeri. Han påpekar att han inte behöver grammatik. Till honom räcker det att han kan tala och skriva svenska. Han tillägger att han

inte kan grammatik heller på finska så varför skulle han behöva den på svenska. Elmeri påstår att han inte skriver så mycket på svenska, bara textmeddelanden. Han tillägger att språket som han använder är en österbottnisk svensk dialekt och den är inte likadan som svenska som undervisades i skolan.

4.1.4 Tankar om språkbadet idag

Elmeri: Det var inte roligt då, man kunde inte skoja om det (språkbadet) då, men nu värderar jag det.

Fast Elmeris tankar kan ses som negativa om man tittar på ovanstående mening har han positiva tankar om språkbadet. Elmeri säger att han troligen skulle ha sagt så också om han hade gått i en normal klass.

Elmeri anser att det är bra att börja språkbadet då barnen är 5 åriga eller yngre vilket också Bergroth(2007) påpekar. Elmeri tror att om barnen vet var de hamnar vill de inte börja språkbadet. Lottningen av deltagarna ser Elmeri som ett orättvist sätt. Han anser att språkbadet bör vara ett alternativ till alla som vill.

Andvändningen av svenska språket i högstadiet ser Elmeri som en negativ sak så som informanter i Ladvelins undersökning (2004). Tonåringar behöver mera aktivering än yngre när det gäller inläring säger Elmeri. Det hjälper inte att antalet svenska timmar minskas.

Elmeri tror att språkbadet var bra åt honom eftersom han är en kinestetisk person som tycker att lära saker genom att göra dem. Han skulle välja språkbadet åt sina barn om han skulle ha en finskspråkig fru. Så som flesta föräldrar (Björklund et al. 2013) uppskattar Elmeri språkbadet för den ger bra utgångspunkter för arbetlivet, speciellt i Jakobstad. I hans fall gav den också utmärkta utgångspunkter för kärlekslivet.

4.2 Juhani

Juhani är en 23-årig man som studerar vid Vasa universitet. Han deltog i språkbadet 1996-2007 och gick i samma klass som Senja. När han började språkbadet hade han 24

klasskamrater och när han slutade det hade han 17 klasskamrater. Juhani blev intervjuad i februari 2015.

4.2.1 Juhanis minnesbilder

Juhani: Från daghemmet minns jag sånger och ramsor som vi alltid gjorde när vi kom på morgonen, så alltid samlades vi och sjöng dem.

Juhani började språkbadet som 4-årig 1996 i Marjala daghem i Jakobstad. Juhani minns inte tiden när han började språkbadet, men han har fått höra att hans pappa var en aning tveksam när hans föräldrar fattade beslutet för Juhani att delta i språkbadet. Hans pappa var rädd att Juhani inte skulle lära sig finska väl. Rädslan övergick med tiden och också Juhanis lillasyster deltog i språkbadet. Hon deltog även i ett engelskt daghem som kallas för ”Jacob’s kindergarden” där barnen lär sig engelska liksom i språkbadet.

Juhani: Jag bara gick till något daghem och jag trodde att det var normalt.

Juhani anser att det är bra att börja språkbadet då barnet är ung, för då går allting nästan automatiskt.

4.2.2 Andvändningen av svenska språket under språkbadstiden

Juhani beräknar att hans svenskkunskaper var bäst i sjätte årskurs. Han påpekar att på högstadiet började grammatik undervisas och allt blev väldigt teoretiskt. Under rasterna pratade Juhani enbart finska, men om läraren talade svenska försökte Juhani alltid svara på svenska. Han beskriver svenskspråkiga situationer i lågstadiet på följande sätt:

Juhani: Det var lite sådant att ett ord på finska ett ord på svenska, om man inte kunde säga allt vad man ville på svenska.

Juhani minns att hans klass hade en parallellklass som deltog i språkbadet på finska, men han minns bara en gång när klasserna träffades. Juhanis åsikt är att man skulle ha kunnat utnyttja den svenskspråkiga miljön bättre i Jakobstad. Björklunds et al. (1996)

kompendium är bekant till Juhani och han undrar varför hans klass inte utnyttjade omgivningen. Han minns att hans klass har varit ute och nämnt olika träd och växter, men kontakt med svenskspråkiga människor förutom läraren saknades.

I högstadiet anser Juhani att det kändes att han hade färre ämnen på svenska än på finska. Språkbudsskolan (2015) rapporterar att båda språk används i teoretiska och praktiska ämnen. Juhani anser att det inte var så på hans tid. Han konstaterar att de ämnena som undervisades på svenska var mest konstämnen. Juhani hade sport som det valfria ämnet vid det svenska högstadiet. Han trivdes bra i sport lektioner, för han gillade sport och det var inte alls hemskt att tala svenska.

När jag frågade vad han tänker om det att vissa ämnen undervisas först några år på finska och efter det några år på svenska svarar Juhani på följande sätt:

Juhani: Jag minns när krattamaskinman (lärare) försökte undervisa de där termerna (på finska) där i högstadiet och nog lärde man de där termerna ganska snabbt. Inte minns jag nu någon täljare eller nämnare. Men det var bra att de kom på båda språk.

Juhani uttalar att han hade några svårigheter med engelskan. Han tyckte inte heller om tyskan som han studerade två år i högstadiet. Tysk undervisningen var så teoribetonad att Juhani inte trivdes alls. Han nämner också det att det inte pratades tyska på tyska timmarna som en orsak till att han trivdes inte.

Håkansson(2007: 191) anger hur andraspråksinläringen är naturligt och mer kommunikativt än andra andraspråksinlärningsmetoder. Också Juhani anser att det bästa sättet att lära ett språk är genom att ha språket som ett verktyg till något, inte som ett föremål.

Juhani: Kanske fick vi inte det (svenska) gratis, men med en god rabatt.

4.2.3 Efter språkbudet

Juhani blev färdig med grundskolan 2007 och började i Jakobstad gymnasium samma år. Vid sidan av gymnasiet deltog han i Salibandy akademis kurser där det fanns både

svenskspråkiga och finskspråkiga elever. Han blev student 2010 och fortsatte 2011 till Vasa universitet där han började studera svenska.

Det var en självklarhet till Juhani att fortsätta till Jakobstads gymnasium, eftersom alla hans vänner och bekanta gjorde så. Han funderar att det inte är en omöjlig tanke att han skulle ha valt det svenska gymnasiet i Jakobstad, men han tänkte inte att det skulle vara ett alternativ när han valde skolan. Juhani tänker att det skulle ha varit svårare i det svenskspråkiga gymnasiet än i den finskspråkiga.

Formell grammatik var svårt för Juhani. Hans kommentarer liknar mycket Ladvelins (2004) svar som hon fick när hon undersökte språkbadelever två år efter högstadiet. Både Juhani och Ladvelins informanter hade lärt språket genom att använda det, därför kändes det svårt att läsa regler från böcker.

Juhani: Jag kan inte förklara grammatik, men jag kunde luckaövningar, men jag visste inte vad de var.

Juhani meddelar att han inte hade svårigheter i gymnasiet. Han anser att han klarade sig lika bra eller bättre än de som inte hade deltagit i språkbadet. Laurén (2005) konstaterar att språkbadelever fick lika bra eller bättre resultat i studentskrivningar. Jag frågade inte hur Juhanis resultat såg ut, men det verkade tydligen att han inte hade problem till följd av språkbadet.

Juhani började gymnasiet samma tid som ungefär 10 andra språkbadelever och därför använder han ordet ”vi” i följande citat.

Juhani: Vi var bättre på svenskalektioner. Nog var det lättare att börja tala eller skriva någon uppsats.

Efter gymnasiet sökte Juhani till Vasa universitet och blev intagen till enheten för nordiska språk. Han nämner att svenska var som andra alternativ för honom, men han är nöjd att han började studera det. Språkbadet påverkade på hans utbildningsval val

enormt och han är nästan säker att han inte skulle studera svenska nu om han hade gått i en normal klass.

Idag använder Juhani svenska nästan dagligen vid universitetet. Han anser att han skriver mer svenska än pratar. Största delen av hans kontakt med svenska språket kommer från universitetet, men han har också några svenskspråkiga lagkamrater i hans innebandy lag. Han tror att hans språkkunskaper har utvecklats under studietiden. Denna vår (2015) söker han till utbildningsprogrammet för språkbadsundervisning.

4.2.4 Tankar om språkbadet idag

Juhani studerar svenska vid Vasa universitet och troligtvis därför har han många tankar gällande språkbadet. Han är också själv intresserad av språkbadet och han har läst artiklar och undersökningar om språkbadet. När jag frågade om han har själv varit nöjd med att han deltog i språkbadet svarade han på följande sätt:

Juhani: Jag kommer inte ihåg några dåliga saker. Jag har varit nöjd men å andra sidan vet jag ju inte om något annat.

Med svaren syftar Juhani till att han inte har gått på någon annan slags klass än på språkbadsklass. Han skulle ändå fortsätta på samma sätt om han hade barn och välja språkbadet för dem.

Juhani känner inte till Språkbadskolan i Jakobstad så bra, men ändå har han något att säga om det. Han anser att det är en bra sak att alla språkbadsklasser finns nu under samma tak, men bara det medförer inte positiva påföljd. Han är orolig över att lärarna bara väntar att finska och svenska barn leker tillsammans under rasterna. Juhani ger ett symboliskt exempel: han säger att kanske börjar finskatalande barn använda en dörr och de svenska talande en annan och de träffas aldrig.

Juhani anser att man skulle kunna ha mer samarbete mellan språkbadsklasser. Parallellklasser skulle kunna ha gemensamma lektioner, speciellt konst och idrott. Juhani ger

ett exempel som innebär att både finsk och svenskspråkiga elever skulle ha för exempel idrott tillsammans på finska och konst tillsammans på svenska.

4.3 Senja

Senja är en 24-årig ung kvinna som bor och jobbar i Jakobstad. Hon deltog i språkbadet 1996-2007. På femte klass flyttade hon för ett år till ett annat svenskspråkigt område och gick femte klassen i en finskspråkig klass. Hon återvände till språkbadsklassen när sjätte klassen började. Senja hade 24 klasskompisar när hon började dagisen och 17 när högstadiet slutade. Hon och Juhani gick på samma klass. Senja blev intervjuad i februari 2015.

4.3.1 Senjas minnesbilder

Senja började språkbadet i Marjala daghem i Jakobstad när hon var 5 år gammal. Hennes storasyster och två småsyskon deltog också i språkbadet. Hon kommer från en enspråkig familj, men hon har några svenskspråkiga släktingar så som kusiner. Senjas föräldrar har varit nöjda att de valde språkbad för Senja. Hon har inte hört att föräldrarna skulle ha varit tveksamma när de valde språkbadet för henne. En orsak till detta kan vara att föräldrarna hade redan erfarenhet av språkbad med Senjas storasyster.

När jag frågade vilka saker hon minns från daghemmet var det i liten grad svårt för henne att minnas saker. Jag frågade mer specifika frågor gällande språkinläring i daghemmet.

Intervjuaren: Hur lärde man det där språket (svenska) där (i daghemmet)?

Senja: Man bara lärde det.

Intervjuaren: Minns du något visst sätt, till exempel några lekar eller annat program?

Senja: Nå alltså all program var på svenska, alla lekar hörde till dagsprogrammet.

Lauréns (1999) beskrivning av språkbadet i daghemmet är så vanligt till Senja att hon hade svårt med tänkandet. Möjligen skulle Senja ha haft mer att säga om någon obekantare daghemsmetod.

4.3.2 Andvändningen av svenska under språkbadtiden

Senja beräknar att hennes svensk-kunskaper under språkbadtiden har varit bästa i sjätte årskurs. Hon ger också några orsaker i nedan stående citat till varför hon anser att hennes svenska var bra då.

Senja: Kanske var det bäst på sexan, före puberteten börjar och en sådan protest börjar mot allting. I högstadiet hade vi redan mycket mer finska.

Senja minns att svenska används med läraren, men inte så mycket mellan eleverna. På grund av detta talades svenska mest i klassrummet. Senja minns inte att hon skulle ha använt svenska med klassen utanför klassrummet. När jag tog upp Lauréns(2007) exempel på autentiska situationer kunde Senja inte minnas situationer där hon hade använt svenska i en riktig omgivning. Hon minns dock parallellklassen i den finska språkbadskolan. Hon påpekar att alla i klassen hade en egen svenskspråkig vän. Klassen besökte parallellklassen möjligen en eller två gånger per termin enligt Senja.

I högstadiet hade Senja hushåll som det valfria ämnet i den svenskspråkiga skolan. Hon meddelar att det fanns många andra finskspråkiga elever i gruppen. På grund av detta blandade läraren elever så att i varje hushålls grupp fanns det två finskspråkiga och två svenskspråkiga. Senja påstår att det fungerade bra så och svenska användes i hushållsklasser.

Senja anser att det var bra att några ämnen undervisades både på finska och på svenska. Hon framhåller att det var viktigt att kunna också finska, speciellt om man hade tänkt fortsätta till gymnasiet. Därför ser Senja inte att det är en dålig sak att konstämnen undervisades på svenska. Efter att ha konstaterat på ovan stående sätt säger hon att man ändå skulle ha kunnat ha mera svenska i högstadiet.

4.3.3 Efter språkbadet

Senja började studera 2007 i Karlebys yrkesskola och i gymnasiet. Hon blev en närdvårdare och en student år 2011. Efter att ha studerat började Senja jobba i Jakobstad i ett svenskspråkigt daghem. Hon jobbar där också på skrivande stund (våren 2015).

Skolvalet efter språkbadet var någorlunda klar för Senja eftersom hon velade bli en närdevårdare. Hon började automatiskt den finska skolan, för studierådgivaren berättade bara om det finska alternativet. Senja fick reda på den svenska alternativet som fanns närmare hemmet när studierna hade redan börjat. Hon tänkte på att byta till den svenskspråkiga skolan för hon skulle ha klarat sig där, men tankarna stannade som tankar.

Senja: Efteråt har det irriterat mig att vi inte fick en möjlighet till att veta om andra alternativ än Karleby.

Senja minns inte att svenska skulle ha varit ett svårt ämne för henne i gymnasiet och i yrkeskolan. I yrkesskolan övade hennes klass praktiska ord som hör till närdevårdarbete och i gymnasiet var undervisningen mer grammatiskt betonat. Senja framhävar att grammatik undervisning inte var svårt för henne.

Intervjuaren: Kan du förklara grammatiska regler eller sådana?

Senja: Nej för de (grammatiska regler) kommer när jag pratar.

Idag använder Senja svenska dagligen för hon arbetar i ett svenskspråkigt daghem. Hon leder också gymnastikgrupper i Jakobstad och där använder hon både finska och svenska, även blandspråk. Senja framför att hon pratar mycket svenska men också tidvis skriver informations lappar hem till daghemsbarnens föräldrar. Senja säger att språkbadet har definitivt hjälpt henne med arbetet:

Senja: Inte skulle jag ju ha något språk som jag skulle klara mig i jobbet utan språkbadet.

4.3.4 Tankar om språkbadet idag

Senja jobbar i Jakobstad inom dagvården och därför vet hon något om väljandet till språkbadet idag. Hon anser att alla som vill ska få plats i språkbadet. Senja lyfter fram att det har varit orättvist att lotta ut deltagare, speciellt när också tvåspråkiga barn har fått plats och enspråkiga inte. Senja anser att barnen som kommer från enspråkiga familjer får mest nytta av språkbadet.

I kapitel användning av svenska under språkbadstiden kom det redan fram att Senja skulle ha önskat mera autentiska situationer inom språkbadet. Hon dock påpekar att hon förstår att läraren inte kan åka till olika ställen ensam med 25 barn. Senja tänker också på andra resurser så som pengar.

Eventuellt när Senja får barn kommer hon välja språkbadet för sina barn om det bara är möjligt. Senja anser att språkbadsmodellen är bra och att det är bra att lära sig saker praktiskt.

5 DISKUSSION

I detta kapitel anknyts Elmeris, Juhanis och Senjas intervjusvar ihop med hjälp av teorin som presenteras i teoridelen. Intervjusvaren har bearbetats i fyra olika delar i resultat delen(4) och jag skall följa samma mönster i detta kapitel.

Första temat var informanternas minnesbilder av språkbadet. Jag inledde intervjun med frågor gällande daghemstiden. Tanken med dessa frågor var att uppvärma informanter till intervjun. Alla informanter anträdde språkbadet som 5-åringar. Detta klarlägger Bergroth(2007: 18) med att i Österbotten söker föräldrarna plats i språkbadet till sina barn detta år barnet fyller 5 år. Mina informanter kommer från familjer där alla barn har deltagit språkbadet. Senja och Elmeri har storasyskon som började språkbadet före dem. Dessa två minns inte att deras föräldrar hade varit tveksamma med språkbadsvalet, men Juhani som var den första från hans familj i språkbadet kommer ihåg att hans pappa var rädd för halvspråkigheten. Buss och Laurén (1996) konstaterar att barnet lär båda språken lika väl och det har också Juhanis pappa märkt.

Lek, sånger och böcker nämnde informanterna som språkinlärningsmetod i daghemmet. Harju-Luukkainen (2010) anger att daghemspersonalen använder enbart svenska med barnen och det minns också informanterna, trots att Senja minns att hennes grupp hade en finskspråkig ”daghemstant”.

Andvändningen av svenska under språkbadstiden liknade inte Björklunds et al. (1996) beskrivning om autentiska situationer enligt informanter. Alla informanter betonar att svenskan användes bara med läraren i klassrummet. De anser att Björklunds et al. (1996) mall av autentiska situationer är bra. Juhani tillägger att speciellt i det tvåspråkiga Jakobstad borde man utnyttja miljön mera. Senja å andra sidan tänker på lärarens resurser när autentiska situationer tas fram.

Sjätte årskurs dyker upp i varenda intervju då jag frågade när informanterna anser att deras svenska kunskaper var som bästa under språkbadstiden. Juhani konstaterar att i högstadiet började undervisningen vara mer grammatiskt betonat, mängden av svensk undervisning sänktes och det ledde till att svenska inte används mycket. Senja och Elmeri minns båda att i högstadiet användes finska mest i undervisningen. Buss och Laurén (2007) påstår att undervisningen i högstadiet sker på följande sätt: hälften av ämnen undervisas på svenska och andra hälften på svenska. Senja anser att det var bra att känna till orden i olika ämnen på båda språk. Det gav en god utgångspunkt till fortbildning.

Efter högstadiet och språkbadet valde Elmeri yrkesskolan, Juhani gymnasiet och Senja kombinationen av både gymnasiet och yrkesskolan. Informanterna upplevde svenska undervisningen enkelt, men varenda hade svårigheter med att förklara grammatiska regler. Det var inte svårt att komma på med rätta former, men om det frågades varför formen förekom blev det svårt upplyser Juhani. Elmeri å ena sidan hade inte svensk grammatik, eftersom han var i yrkesskolan, men han anser att han skulle ha haft likadana problem i gymnasiet som Juhani och Senja.

Enligt Bergroth (2004: 145) valde 71 % av språkbadseleverna enspråkiga gymnasiet efter högstadiet i Vasa. Juhani var den enda som var helt nöjd med skolvalet efter högstadiet. Både Senja och Elmeri skulle ha önskat att deras studierådgivare hade presenterat också svenska skolor för dem. Även om jag har intervjuat endast tre personer skiljer Bergroths (2004:145) resultat från mina resultat, eftersom två informanter skulle ha önskat börja den svenskspråkiga yrkesskolan. Jag vill betona att Bergroth (2004: 145)

framhävar att språkbads eleverna fortsatte till enspråkiga skolor. Å andra sidan hamnade både Senja och Elmeri till finskspråkiga skolor, men intressen för svenskspråkiga skolor var hög.

Ladvelin (2004: 84) påpekar att språkbads eleverna är nöjda för att språkbadet valdes för dem. Mina informanter delar samma tankar, men så som Ladvelin (2004: 84) tar Juhani också fram att ingen har gått både på språkbadsklass och på vanlig klass. Språkbads elever kan inte jämföra deras upplevelser med något. Senja är ett undantag, eftersom hon gick femte årskurset i en vanlig skola eftersom familjen flyttade, men återvände tillbaka till språkbadet efter ett år. Hon ser inga stora skillnader i undervisningen, men hon uppskattar den praktiska undervisningsmetoden som Laurén (1999) också skriver om.

Hypotesen i undersökningen var att informanterna har fått nytta av språkbadet och att språkbadet har påverkat på deras val. Jag var också intresserad om deras tankar gällande språkbadet. Enligt denna undersökning stämmer hypotesen och det redovisas i resultat delen. Elmeri och Senja som båda fortfarande bor i Jakobstad använder svenska i jobbet. Elmeri använder svenska även hemma. Juhani som har flyttat till Vasa studerar svenska vid universitetet och möjligen blir en språkbadslärare.

6 AVSLUTNING

I denna avhandling var syftet att forska i hur de som har deltagit i språkbadet upplever språkbadet nu 6-8 år senare och hur språkbadet har påverkat på deras val. Materialet samlades genom temaintervjuer som gjordes med tre olika människor som alla hade deltagit i det fullständiga språkbadet, en i 10 år och två i 11 år. Att jag gjorde temaintervjuer ledde det till att informanterna kunde ta upp ärenden som de ansåg var viktiga. Jag syftade till att varje informant fick säga vad de insåg var viktigt och att informanterna var subjekter så som Hirsjärvi och Hurme (2000: 35) framhävde. Detta ledde till att informanternas svar kan se ut olika under varje tema.

Undersökningen kan alltid förbättras, också i detta fall. Som en intervjuare utvecklades jag ständigt när intervjuerna pågick. Även om man har läst böcker om temaintervjuer är den riktiga situationen alltid annorlunda och unik, man måste vara beredd till att alla intervjuer är olika. Om jag gjorde intervjuerna en gång till med samma informanter skulle jag förmodligen få längre svar. Jag kunde ha gett frågorna i förhand, men jag önskade höra spontana åsikter och tankar. Detta å andra sidan ledde till att svaren var korta och materialet var litet. Teoridelen skulle ha fått mera djup om jag hade hänvisat mer till utländska studier. Givetvis finns det utländskt material, men fokusen var på att få veta vad finländska informanter anser om finländska språkbudet. Om jag hade hittat olikheter eller liknande studier som denna undersökning skulle jag ha definitivt tagit dem med.

Jag anser att när man utvecklar undervisningen ska elevernas föreställningar beaktas, detta berör också språkbadsundervisning. Språkbruket och motivationen hos språkbads-elever har undersökts mycket (bl.a. Bergstöm 2002, Mård 2002, Laurén 1999), men man har inte undersökt vad språkbads-elever anser om språkbudet efter att ha blivit färdiga med all utbildning.

Mina resultat kan inte generaliseras eftersom jag hade så litet urval, men vissa iakttagelser kan ändå göras. Det är länge sen mina informanter började språkbudet och undervisningen har ändrats sedan dess. I allmänhet var alla tre nöjda att de fick möjligheten att delta i språkbadsundervisningen. Det framkom att några var ledsna över att man inte berättade för dem om möjligheten att välja svenska yrkesskolor. Informanterna önskade också att de hade haft mera svenska i högstadiet. Juhani gav ett fint exempel på hur parallella klasser kunde ha gemensam konst och idrottstimmar. Med sådana förslag och idéer från dem som har varit med i språkbadsundervisning kunde man utveckla den finländska språkbadsundervisningen till toppen.

LITTERATUR

- Bergroth, M. 2007. *Kielikylypyperheet valokeilassa. Taustat ja odotukset*. Vaasa : Vaasan yliopistopaino
- Björklund, S., Buss M., Heikkinen, M. Laurén, M. & H. Vesimäki (red.) .1996. *Språkbadsselevers möte med närmiljön. Arbetssätt och undervisningsmetoder i språkbad*. Kompendium 3. Vasa :Vasa universitet. Fortbildningscentralen.
- Björklund, S., Mård-Miettinen, K. & Savijärvi, M. 2014. *Swedish immersion in the early years in Finland*. International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 17:2, 197-214.
- Buss, M. & Lauren, C. 1996. *Språkbad i ett nötskall. Samhället som språklärare i språkbad*. Från ett informationshäfte. Vasa: Vasa universitet.
- Canadian Council on Learning. *Canadian attitudes toward language-immersion programs*
<http://www.cclcca.ca/CCL/Reports/SCAL/2007Archive/SCALStructuredImmersion.html> (Hämtad 3.3.2015)
- Harju-Luukkainen, H. 2010. *Sukelluskielikylypyyn*.
http://www.kulturfonden.fi/Site/Data/686/Files/Sukellus_kielikylypyyn.pdf
(Hämtad 2.2.2015)
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. *Tutkimushaastattelu : Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki : Helsingin yliopistopaino.
- Håkansson, G. 2003. *Tvåspråkighet hos barn i Sverige*. Lund: Studenlitteratur Ab.
- Jakobstad. 2015. http://www.jakobstad.fi/index_se.html (Hämtad 5.2.2015)
- Kielikylypykoulu. *kielikylypyyn hakeutuminen*.
http://kielikylypykoulu.pietarsaari.fi/?page_id=119&lang=fi (Hämtad 3.2.2015)
- Laurén, C. 1999. *Språkbad*. Vaasan yliopiston julkaisuja. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Laurén, C. 2007. *Språkbadspedagogik*. I Björklund, S. Mård-Miettinen, K. & Turpeinen, H. (red.) *Kielikylypykirja – Språkbadsboken*. Vasa: Vasa universitet, Levon-institut. 19-25.

- Laurén, C. 2006. *Tidig inlärnning av flera språk*. Vasa: Vasa universitet.
- Mård, K. 2002. *Språkbadsbarn kommunicerar på andraspråket. Fallstudier på daghemsnivå*. Vasa: Vasa universitet.
- Pinker, S. 1994. *The language instinct*. New York: Morrow, cop.
- Positiivarit. http://www.positiivarit.fi/pietarsaari___kielikylpykoulu (Hämtad 30.3.2015)
- Statistikcentralen. 2013. <http://tilastokeskus.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/598.html>
(Hämtad 15.1.2015)
- Swain, M. & Lapkin, S. 1982. *Evaluating bilingual education: A Canadian case study*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Södergård, M. 2002. *Interaktion i språkbadsdaghem. Lärarstrategier och barnens andraspråksproduktion*. Acta Wasaensia No. 98. Vasa: Vasa universitet.
- Yle. 2015. *Kvoter slopas på språkbadet i Jakobstad*.
<http://svenska.yle.fi/artikel/2015/01/29/kvoter-slopas-pa-sprakbadet-i-jakobstad> (Hämtad 24.2.2015)

BILAGA 1 Intervjufrågor

1. Ikäsi?
2. Milloin kävit kielikylvyn? Minä vuosina?
3. Muistatko kielikylvyn alkua? Ovatko vanhemmat kertoneet mitään? Oliko sisaruksia kielikylvyssä? Oliko hyvä ikä aloittaa kielikylpy?
4. Mitä tulee mieleen ala-asteesta? Oliko hyvä että oli paljon ruotsia? Missä ruotsia puhuttiin?
5. Hyödynnettiinkö kaksikielistä ympäristöä jotenkin? Olisiko sitä pitänyt hyödyntää enemmän/ vähemmän?
6. Millaisia ajatuksia tulee mieleen yläasteajasta? Oliko hyvä että kouluaineita opetettiin sekä ruotsiksi että suomeksi? Olisitko pärjännyt paremmin tavallisella luokalla? Opetettiinkö aineita tarpeeksi ruotsiksi?
7. Milloin arvioit ruotsinkielentaitosi olleen parhaimmillaan kielikylvyn aikana? Miksi silloin?
8. Mitä teit yläasteen jälkeen? Entä toisen asteen koulutuksen jälkeen?
9. Oliko toisen asteen koulutuksessa ruotsin opiskelu vaikeaa? Millaista se oli?
10. Kuinka paljon käytät nykyään ruotsia? Missä tilanteissa? Kirjoitatko vai puhutko paremmin?
10. Miten sinä lähtisit kehittämään kielikylpyä? Valitsisitko kielikylvyn omille lapsillesi, jos se olisi mahdollista?